FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM it-Tnejn, 15 t'April, 2002

Kaw\a Numru 43.
Rikors Numru 265/01JRM

Dr. Christian FARRU{IA

vs

RE{ISTRATUR TAL-QORTI ~IVILI

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq fil-15 ta' Frar, 2001, li bih ir-rikorrent talab li l-pretensjoni mag]mula mill-intimat Re[istratur tal-Qrati f'ittra uffi`jali tal-24 ta' Jannar, 2001, waqg]et bil-preskrizzjoni, u kif ukoll g]aliex ma kienx g]adu jirrappre\enta lill-mandanti tieg]u u ma kellux f'idejh fondi biex jag]mel tajjeb g]ad-drittijiet li l-Gvern kien jippretendi dwar l-imsemmija kaw\a;

Illi l-kwestjoni n]olqot meta l-intimat, b'ittra uffi`jali tal-24 ta' Jannar, 2001, talab lir-rikorrent i]allas Lm 896 b]ala drittijiet tar-Re[istru dwar kaw\a fl-ismijiet "Dr. Christian Farru[ia nomine vs Mihailo Marovic et nomine" (~itazz. Nru. 204/94AM) li marret de\erta fit-2 t'Ottubru, 1995. Din l-ittra ntbag]tet g]all-finijiet tal-artikolu 466 tal-Kap 12;

Illi r-rikorrent jg]id li t-talba tal-intimat kienet waqg]et g]aliex g]adda \-\mien li din setg]et tintalab. Huwa jg]id li dawn messhom intalbu fi \mien sentejn minn mindu t-taxxa n]ar[et[1];

Illi l-intimat jilqa' g]at-talbiet tar-rikorrent billi jg]id li \-\mien ta' preskrizzjoni msemmi mir-rikorrent ma japplikax, g]aliex it-taxxa [udizzjarja li dwarha r-rikorrent intalab i]allsu hija titolu e\ekuttiv g]all-finijiet tal-li[i[2]. Dan jg]idu wkoll b'\ieda mal-fatt li l-istess rikorrent kien di[a' [ie mitlub jag]mel il-]las b'ittra uffi`jali o]ra tas-16 ta' Jannar, 1997[3];

Illi, l-intimat jg]id li r-rikorrent ma jistax lanqas jin]eles mir-responsabbilta' tieg]u li j]allas id-dritt taxxat billi jg]id li m'g]adux mandatarju u billi jg]id li m'g]andux flus biex i]allas id-drittijiet preti\i;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukat tal-intimat;

Rat l-atti kollha tar-Rikors;

Ikkunsidrat:

Illi r-rikorrent ressaq dan ir-Rikors tieg]u biex jattakka t-talba li saritlu skond ma jg]id l-artikolu 466(2) tal-Kap 12 tal-Li[ijiet ta' Malta. Kif ing]ad, ir-rikorrent jattakka t-talba mag]mula mill-intimat g]al \ew[ra[unijiet, wa]da ta' preskrizzjoni u l-o]ra mibnija fuq it-temm tal-mandat li kellu \mien qabel matul il-kaw\a;

Illi din il-Qorti ssib li \-\ew[ra[unijiet imqanqlin mir-rikorrent ma jiswewx fil-fatt u lanqas fid-dritt, u dan g]all-konsiderazzjonijiet li sejrin jing]adu 'l quddiem;

Illi <u>dwar jekk it-talba tal-intimat waqg]etx bi\-\mien</u>, irid jing]ad li l-pro`eduri li dwarhom qeg]din jintalbu d-drittijiet intemmu fit-2 t'Ottubru, 1995, meta l-kaw\a marret de\erta. Fil-15 ta' Jannar,

---

[1] Art. 2149(e) tal-Kap 16

[2] Art. 253(`) tal-Kap 12

[3] Dokti. "B" u "~" f'pa[[. 7 sa 9 tal-pro`ess

1997[4], l-intimat Re[istratur tal-Qrati]are[ittra uffi`jali kontra r-rikorrent fejn talbu j]allas id-dritt taxxat g]ar-Re[istru. Mehmu\a ma' dik l-ittra kien hemm id-dikjarazzjoni tal-istess Re[istratur, kif trid il-li[i billi dik l-ittra uffi`jali kienet in]ar[et g]all-finijiet tal-artikolu 466 tal-Kap 12[5]. Ir-rikorrent kien laqa' kopja ta' dak l-att [udizzjarju l-g]ada li tressaq, kif jirri\ulta mill-atti ta' dan ir-Rikors[6]. Meta n]ar[et l-ewwel ittra uffi`jali, ma kinux g]addew i\jed minn sentejn minn mindu t-taxxa setg]et tin]are[;

Illi ma ntweriex (u kien obbligu tar-rikorrent li jag]mel dan) li wara li n]ar[et l-imsemmija ittra uffi`jali, r-rikorrent kien ressaq rikors b]al dan tieg]u tallum fi \mien g]oxrin (20) jum, biex jattakka **dik** l-ittra uffi`jali. Fin-nuqqas ta' dan, ifisser li dik id-dikjarazzjoni tar-Re[istratur tal-Qrati mal-ittra uffi`jali tal-15 ta' Jannar, 1997, kisbet is-sa]]a daqs li kieku kienet [udikat tal-Qorti kompetenti;

Illi, ladarba wie]ed jitkellem dwar titolu e\ekuttiv kif imfisser fil-li[i, dak kollu li jsir wara jrid tabilfors jimxi mal-bidla legali li tkun se]]et min]abba t-tiswir ta' dak it-titolu. G]alhekk, it-twettiq ta' dak it-titolu g]all-e\ekuzzjoni tieg]u tabilfors irid isegwi dak li l-li[i nnifisha tippreskrivi li g]andu jsir. B'dan illi l-ittra uffi`jali tal-24 ta' Jannar, 2001, li minnha jilmenta r-rikorrent ma g]amlet xejn biex ]olqot jedd [did fl-intimat li ma kienx di[a [ie fis-se]] bl-ittra uffi`jali ma]ru[a kontrih f'Jannar tal-1997;

Illi, meta l-Qorti ti[i biex tqis ilment dwar preskrizzjoni, trid i\\omm mal-preskrizzjoni li l-parti ssemmi: jew dik il-preskrizzjoni tkun tapplika, jew ma tkunx. F'ka\ li l-preskrizzjoni msemmija mill-parti ma tapplikax g]all-ka\, m'huwiex im]olli g]all-Qorti li tg]id hi liema \mien preskrittiv g]andu japplika, g]aliex min]abba dak li jipprovdi l-artikolu 2111 tal-Kap 16, din il-Qorti hija marbuta li tqis biss il-preskrizzjoni spe`ifika mressqa mill-parti u ma tistax minn rajha tqis li je\isti terminu preskrittiv ie]or, g]aliex, jekk isir dan, il-Qorti tkun qeg]da tinda]al u

[4] Dok "B", f'pa[. 7 tal-pro`ess

[5] Pa[. 8 tal-pro`ess, u art. 466(1) tal-Kap 12

[6] Dok "~", pa[. 9

"tissupplixxi g]all-parti f'materja odju\a li fiha ma tistax tie]u inizzjattiva"[7];

Ili f'dan il-ka\, i\-\mien preskrittiv qieg]ed jissemma minn min beda l-pro`edura b]ala mod biex iwaqqaf l-effetti tal-intimazzjoni li saritlu biex i]allas. Il-prin`ipju fuq imsemmi, g]alkemm jibqa' dejjem siewi g]al dak li jirrigwarda l-applikazzjoni restrittiva tal-istitut tal-preskrizzjoni g]all-pro`eduri [udizzjarji, irid tabilfors ibati bidla min]abba li l-parti li kontra l-g]amil tag]ha \-\mien preskrittiv [ie oppost tkun `a]det li dak il-perjodu fil-fatt japplika. F'dawn il-pro`eduri, l-intimat jg]id li \-\mien ta' sentejn imsemmi mir-rikorrent ma japplika xejn g]all-ka\ fejn tkun tressqet ittra uffi`jali ta]t l-artikolu 466 u din, flimkien mad-dikjarazzjoni mehmu\a mag]ha, tkun saret tiswa daqs sentenza li g]addiet f'[udikat;

Illi l-Qorti taqbel ma' din is-sottomissjoni tal-intimat. Mhux biss i\-\mien ta' sentejn minn dak inhar li l-kaw\a ori[inali kienet marret de\erta ma kienx g]adu skada meta tressqet l-ewwel ittra uffi`jali, imma ladarba t-taxxa ta' dik il-kaw\a ma kinitx [iet attakkata, dak il-perjodu ta' sentejn ma baqax (jekk qatt kien) applikabbli. Dan jing]ad g]aliex, meta taxxa [udizzjarja ssir e\ekuttiva, titqies b]ala att pubbliku, u \-\mien ta' preskrizzjoni g]al azzjonijiet dwarha jaqg]u bi \mien wisq itwal ta' tletin sena[8];

Illi, g]alhekk, fid-dawl ta' dawn il-konsderazzjonijiet, l-ilment imressaq mir-rikorrent g]al dak li jirri[warda \-\mien meta saret l-ittra uffi`jali in kwestjoni ma jist]oqqlux ji[i milqug];

Illi <u>g]al dak li jirrigwarda t-tmiem tal-mandat mog]ti lir-rikorrent</u>, il-Qorti tqis li, qabel xejn, g]andha tag]mel distinzjoni bejn persuna li tkun in]atret b]ala kuratur *ad litem* ta' persuna o]ra, u persuna li tkun in]atret b]ala mandatarja (spe`jali) ta' persuna o]ra fi`-`irkostanzi li trid il-li[i. Fl-ewwel ka\, m'hemmx dubju li l-kuratur irid jibqa' jwettaq il-]atra tieg]u f'kull att [udizzjarju sussegwenti u marbut mal-imsemmija]atra, ukoll jekk ma jkunx se]]lu jie]u direttivi ming]and il-kostitwenti tieg]u jew imqar

[7] App. ~iv. **11.5.1956** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Cali' vs Galea*** (Kollez. Vol: **XL.i.166**)

[8] App. ~iv. Inf. **7.1.1939** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Caruana vs Spiteri*** (Kollez. Vol: **XXX.i.964**)

jag]mel kuntatt mieg]u. I\da, fit-tieni ka\, il-kwestjoni tie]u xejra xi ftit differenti, g]aliex il-mandat huwa kuntratt, li jiddependi]afna fuq il-kunsens mhux biss tal-persuna li ta]tar imma wkoll fuq dik ma]tura[9];

Illi, madankollu, ladarba l-mandatarju jfisser ir-rieda tieg]u li jilqa' l-]atra mog]tija lilu mill-mandant, u din ir-rieda tissarraf f'eg]mejjel li juru li beda jwettaq dik il-]atra, il-mandatarju g]andu jwassalha sa tmiemha. F'dan il-ka\, ix-xebh bejn il-mandatarju u l-kuratur deputat jew dak *ad litem* jikber;

Illi wa]da mir-ra[unijiet imsemmija mil-li[i g]at-tmiem tal-mandat hija t-tne]]ija tal-prokura[10] f'kull waqt li l-mandant irid[11];

Illi ma hemm l-ebda]jiel ta' dubju li, f'xi \mien, ir-rikorrent a``etta li jkun mandatarju tal-kumpannija Mingtai Fire & Marine Insurance Co. Ltd. Kien bis-sa]]a ta' din il-]atra u l-a``ettazzjoni tieg]u dwarha li ressaq il-pro`eduri ori[inali kontra Michailo Marovic u l-kumpannija tieg]u. Ma ntweriex li, sa ma l-kaw\a marret de\erta, l-mandat kien ing]ata lil]addie]or;

Illi, madankollu, ukoll kieku l-mandat kien tne]]a minn fuq l-Avukat Christian Farru[ia, dan ma kien ikollu l-ebda effett g]at-terzi jekk dan il-fatt ma kienx [ie mg]arraf lilhom meta se]][12]. Dan il-prin`ipju jg]odd g]all-ka\ fejn il-mandat ikun ing]ata qabel ma tnisslet ir-ra[uni li min]abba fiha jintemm il-mandat li jkun [ie mwettaq qabel ma tkun in]olqot ir-ra[uni g]at-temm tieg]u[13]. Din hija sewwasew il-pretensjoni mressqa mill-intimat fis-sottomissjonijiet mag]mulin minnu biex ixejnu t-talba tar-rikorrent [14];

Illi, mbag]ad, li r-rikorrent jallega li huwa m'g]andux flus biex i]allas l-ammont mitlub minnu ming]and l-intimat Re[istratur tal-Qrati, ma tista' tkun qatt ra[uni tajba biex hu ma jwettaqx dak li

---

9 Artt 1856(2) u 1858 tal-Kap 16

10 Art. 1886(a) tal-Kap 16

11 Art. 1887(1) tal-Kap 16

12 Ara App. Kumm. **1.6.1984** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Despott vs Farru[ia et*** (Kollez. Vol: **LXVII.ii.267**)

13 Ara App. ~iv. **22.10.1937** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Spiteri vs Soler et*** (Kollez. Vol: **XXIX.i.1087**)

14 Art. 1888 tal-Kap 16

intrabat li jag]mel meta ng]ata l-]atra ta' mandatarju. Lanqas ma jidher li hija ra[uni siewja biex biha l-mandat jitqies mitmum;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Filwaqt li **tilqa' l-e``ezzjonijiet** tal-intimat Re[istratur tal-Qrati, **ti`]ad** it-talba tar-rikorrent billi r-ra[unijiet mog]tijin minnu la huma mist]oqqa fil-fatt u lanqas fid-dritt.

L-ispejje ta' din il-pro`edura jit]allsu mir-rikorrent .

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
15 t'April, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
15 t'April, 2002